

1.2 Kalbinė tapatybė

1 užduotis. Perskaitykite tekstą apie kalbą ir žmogų, bendradarbiaudami atlikite užduotis.

Kalba ir žmogus

Kalba – neatsiejama žmogaus gyvenimo dalis. Kalba mums leidžia bendrauti su kitais: dalytis mintimis, jausmais, prisiminimais. Megzdami ir palaikydami socialinius ryšius, perimame ankstesnių kartų patirtį ir sukauptą žmogaus bei pasaulio pažinimą, pasijuntame esantys vienos visuomenės, vienos tautos – unikalios ir nepakartojamos bendruomenės – dalimi, galime dalyvauti visuomeniniame-politiniame gyvenime. Tik bendraudami su kitu mes suvokiame savąjį Aš, savo individualumą, jį išreiškdami kalba ir kuriame savo kalbinę tapatybę, ir padarome ją prieinamą, pažinią kitiems, atsiveriame kitų žmonių Aš, pažįstame juos. Kalba mums suteikia galimybę išreikšti savo kūrybinį potencialą, meninius polinkius, kurti grožinę literatūrą, patirti estetinį malonumą.

www.šaltiniai.info „Kalba ir žmogus“

1. Savais žodžiais suformuluokite ir užrašykite pagrindinę teksto mintį.

2. Iš teksto išrašykite 3–5 argumentus, pagrindžiančius teiginį *Kalba – neatsiejama žmogaus gyvenimo dalis*.

Kalba – neatsiejama žmogaus gyvenimo dalis, nes...

3. Remdamiesi tekstu, užbaikite sakinius.

Kalba mums padeda _____

Savo kalbinę tapatybę kuriame, kai _____

1.2 Kalbinė tapatybė

2 uždutis. Perskaitykite bendraamžių mintis apie kalbą ir kalbinę tapatybę. Dirbdami poromis, vienas kitam pakomentuokite, su kuriomis jų sutinkate, o kurioms norėtumėte prieštarauti. Kodėl?

Aš negalvoju, kokia mano kalbinė tapatybė. Kalbu ir viskas. Kaip moku, taip ir kalbu. Žiūriu Youtube angliškai, filmus angliškai. Mano kalboje daug angliškų žodžių. Man gerai. Ir ką?

Vygaudas

Gimtoji kalba yra tėvų kalba. Paskui jau mokaisi kity kalbų. Kas anglų, kas vokiečių, norvegų ar danų. Bet ar dėl to, kad kalbi kitomis kalbomis, jau esi kitas, kitoks? Gal šiek tiek, nes su kita kalba jau ir tu pats pasidarei turtingesnis. Kalba apskritai yra labai svarbus dalykas, nes viską pasako apie žmogų.

Astė

Galvoju, kad gal ir nesvarbu, kokia kalba žmogus kalba. Gal svarbiau, koks jis žmogus. Jei jis geras, sąžiningas, jo kalba irgi tokia. Tikra. O jei jau žmogus negeras, tai ir kalba, deja, nekokia.

Bet dar ir kultūrą žmogaus parodo jo kalba. Jei skaitai, daug bendrauji, su draugais kalbi, pvz., apie mokslą, tai ir tavo kalba yra kitokia. Iš kalbos greitai matyti, ar žmogus mokosi...

Juta

Pritariant jums gali prireikti šių frazių:

Norėčiau pritarti...

Sutinku su...

Visiškai pritariu...

Aš taip pat manau, kad...

Nepritariant gali prireikti šių frazių:

Nenorėčiau sutikti, kad...

Aš nesutinku su...

Nepritariu...

Mano nuomone, be kalbos žmogus negali. Juk mes gyvename žodžių, kalbos pasaulyje, savo mintis, kūrybines idėjas paverčiame žodžiais. Kai galvoju apie savo kalbinę tapatybę, jaučiuosi sutrikęs. Mano tėvai atvyko į Olandiją prieš 16 metų. Ten gimiau, bet iš pradžių girdėjau tik lietuvių kalbą. Kai pradėjau eiti į mokyklą, išmokau olandų kalbą. Bet mano gimtoji kalba – lietuvių. Olandų antroji man svarbi kalba. Ir dar anglų. Be jos sunku.

Kernius

Vos gimusi išgirdau dvi kalbas – prancūzų ir lietuvių. Jos abi man gimtosios, tik viena yra tėčio, kita mamos kalba. Gyvenu ne Lietuvoje, bet gerai moku lietuviškai. Skaitau knygas abiem kalbomis, bet jaučiu, kad prancūzų kalba man pasidarė gal artimesnė. Man nesunku pripažinti, kad mano kalbinė tapatybė yra dviguba – ir lietuvių, ir prancūzų. Be to, dar moku anglų ir vokiečių kalbas.

Jovilė

1.2 Kalbinė tapatybė

„Kalba yra neatsiejama nuo tų, kurie ją vartoja. Ji labai greitai išduoda, kas esi, koks esi, kuo gyveni. Mes maitiname kalbą savo gyvastimi, savo minčių skaistumu ir nedorybėmis, mes jai klojame šilkinis patalus, bet ir leidžiame šlaistytis pakiemiais“, – teigia kalbininkė Rita Miliūnaitė. Vadinasi, koks esi, tokia tavo kalba! Kasdienėje aplinkoje kalbame, kaip išmanome, o viešojoje – apmąstome tai, ką sakome, apdairiau renkames žodžius.

 3 uždutis. Bendradarbiaudami atlikite tyrimą: skaitydami pavyzdžius nustatykite, kokioje aplinkoje vyksta pokalbis, kas su kuo kalba, ir apibūdinkite kalbėtojų tarpusavio santykius.

Pavyzdžiai	Kur kalbama?	Kas su kuo kalba?	Apibūdinkite kalbėtojų tarpusavio santykius
<ul style="list-style-type: none"> - Grįžau. - Kur taip užtrukai, širdele? - Po testo likau mokykloj <i>pačekint</i>.			
<ul style="list-style-type: none"> - Vakar buvau teatre. Žiūrėjome spektaklį „Dėdės ir dėdienės“. - Ar patiko? - Labai. Įdomi, netikėta Vaižganto interpretacija. - Ir aš norėčiau. Man labai patinka Vilniaus mažojo teatro pastatymai.			
<ul style="list-style-type: none"> - Sekmadienį visą dieną <i>čiatinau</i>. - Čia dabar, ko taip? - Ai, neturėjau, ką veikti...			
<ul style="list-style-type: none"> - Šiandien susirinkome paminėti išskilią Lietuvos valstybės dieną. - O kuo ši diena ypatinga? - Tuo, kad tauta šią dieną apgynė laisvę.			
<ul style="list-style-type: none"> - Kokių klausimų kreipiatės? - Silpna, skauda galvą. Turiu temperatūros. - Mes visi turime temperatūros. Tik vieni daugiau, kiti mažiau.			

4 uždutis. Pasviruoju šriftu užrašytus žodžius pasakykite taisyklingai. Paaiškinkite, kodėl juos reikia taisyti.

1.2 Kalbinė tapatybė

5 užduotis. Atlikite savo kalbinės tapatybės tyrimo užduotį: atsakykite į klausimus.

Klausimynas

1. Kam žmogui reikalinga kalba?
2. Kokia jūsų pirmoji – gimtoji kalba?
3. Kokių kalbų dar mokate?
4. Kokias kalbas išmokote prieš pradėdamas (-a) lankyti mokyklą?
5. Kur išmokote lietuvių kalbos?
6. Kaip (iš ko) išmokote lietuvių kalbos?
7. Kur dažniausiai kalbate lietuviškai?
8. Kokią kalbą vartojate dažniausiai (skaitydami, naršydami internete, bendraudami ar kt.)?
9. Kokia kalba galvojate, sapnuojate?
10. Kuria kalba geriausiai išreiškiate savo mintis?
11. Kodėl, jūsų nuomone, svarbu mokėti lietuvių kalbą?
12. Kuri kalba jums yra reikalingiausia, brangiausia, gražiausia?
13. Kuri kalba jums artimiausia?
14. Kurie 3–5 lietuviški žodžiai jums yra gražiausi?
15. Kodėl svarbu suprasti savo kalbinę tapatybę?

6 užduotis. Pasiskirstę poromis, aptarkite savo atsakymus, pasidomėkite klasės draugo kalbine patirtimi.

7 užduotis. Bendradarbiaudami užbaikite sakinius ir 2–4 sakiniais vienas kitam paaiškinkite, kam reikalinga kalba ir kas yra kalbinė tapatybė.

Kalba yra...

Kalba žmogui yra svarbi, nes...

Kalba suteikia galimybę...

Rūpintis savo kalba svarbu, nes...

Kalbinė tapatybė yra...

Rašymui

A series of horizontal lines providing a writing area for the text.